

R O Z S U D O K
V M E N E S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Emila Franciscyho a sudkýň JUDr. Daniely Sučanskej a JUDr. Eleny Siebenstichovej, v právnej veci žalobcov **1/L.**, bývajúceho v S., **2/ V.**, bývajúcej v S., oboch zastúpených JUDr. P., advokátom so sídlom v K., proti žalovaným **1/ K.**, bývajúcej v L., **2/ L.**, bývajúcemu v L., **3/ K.**, bývajúcej v L., všetkých zastúpených JUDr. R., advokátkou so sídlom v L., **o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti**, vedenej na Okresnom súde Lučenec pod sp. zn. 21 C 45/2005, na dovolanie žalovaných 1/ až 3/ proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 12. septembra 2006 sp. zn. 13 Co 88/2006, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 12. septembra 2006 sp. zn. 13 Co 88/2006 **z r u š u j e** a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Žalobcovia 1/ a 2/ sa v konaní domáhali určenia, že sú v podieloch po 1/2 sú podieloví spoluvlastníci nehnuteľnosti v katastrálnom území O., ktorá je v pozemkovej knihe zapísaná vo vložke č. X. ako parcela č. X. – roľa vo výmere 2622 m². Uvádzali, že jej spoluvlastníkmi sa stali dedením po ich matke M., ktorá bola v pozemkovej knihe vedená ako výlučná vlastníčka tejto nehnuteľnosti. Ich matka zomrela 11. februára 1977 a v zmysle osvedčenia o dedičstve vydaného notárkou M. 20. júna 1997 pod sp. zn. Dnot 695/95 zdedili spornú nehnuteľnosť v rovnakých podieloch. V súvislosti so zápisom ich spoluvlastníctva do katastra nehnuteľnosti ale bolo zistené, že ako jej vlastník je na liste vlastníctva č. X. vedený L.. Zápis vlastníctva v prospech neho bol vykonaný na základe rozsudku Okresného súdu Lučenec

z 15. apríla 1982 sp. zn. 9 C 34/82. Podľa názoru žalobcov nebolo možné vziať zreteľ na tento rozsudok, lebo bol vydaný v konaní, v ktorom došlo k vážnej procesnej vade. Žaloba, ktorou sa L.. domáhal určenia, že je vlastníkom spornej nehnuteľnosti právnym titulom vydržania, smerovala proti ich už nežijúcej matke, pre zastúpenie ktorej súdom ustanovenou opatrovníčkou neboli splnené zákonné podmienky.

Okresný súd Lučenec uznesením z 21. septembra 2005 č.k. 21 C 45/2005-63 konanie zastavil s odôvodnením, že v danom prípade bráni ďalšiemu konaniu prekážka veci právoplatne rozhodnutej (§ 159 ods. 3 O.s.p.). Podľa názoru súdu prvého stupňa tu totiž ide o súdny spor, v ktorom sa medzi tými istými účastníkmi a z toho istého skutkového stavu vyvodzuje ten istý nárok, o ktorom už bolo prv právoplatne rozhodnuté v konaní vedenom na Okresnom súde Lučenec pod sp. zn. 9 C 34/82. Uvedené uznesenie napadli žalobcovia 1/ a 2/ odvolaním. Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací uznesením z 24. novembra 2005 sp. zn. 13 Co 251/2005 napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie Okresnému súdu Lučenec, pričom vyslovil právny názor, že v danom prípade nejde o prekážku veci právoplatne rozhodnutej, lebo M. zomrela v roku 1977, takže pre ustanovenie opatrovníčky v konaní Okresného súdu Lučenec sp. zn. 9 C 34/82 neboli splnené zákonné podmienky. Vzhľadom na to nie je rozsudok Okresného súdu Lučenec z 15. apríla 1982 č.k. 9 C 34/82-18 voči M. (a jej právnym nástupcom) právne záväzný.

V ďalšom konaní Okresný súd Lučenec po vykonaní dokazovania dospel k záveru, že žaloba nie je podaná dôvodne, a preto ju rozsudkom z 27. februára 2006 č.k. 21 C 45/2005 zamietol. Rozhodol tiež o náhrade trov konania. V odôvodnení rozhodnutia vo veci samej poukázal na skutkový stav zistený vykonaným dokazovaním a uviedol, že už v konaní Okresného súdu Lučenec sp. zn. 9 C 34/82 bolo preukázané, že spornú nehnuteľnosť užíval najskôr právny predchodca (otec) L. nerušene a dobromyseľne od roku 1938 do roku 1960 a že svoju držbu odvodzoval od kúpnej zmluvy uzavretej s právnou predchodkyňou žalobcov 1/ a 2/ pred jej odchodom do Čiech v roku 1938. L.. vstúpil do držby po svojom otcovi v roku 1960 na základe darovacej zmluvy. So zreteľom na to uplynutím 10-ročnej vydržacej doby vydržal vlastníctvo spornej nehnuteľnosti v zmysle Občianskeho zákonníka č. 140/1950 Zb.

Na odvolanie žalobcov 1/ a 2/ Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 12. septembra 2006 sp. zn. 13 Co 88/2006 napadnutý rozsudok Okresného súdu Lučenec zmenil tak, že žalobcovia 1/ a 2/ sú v podieloch po 1/2 podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti

v katastrálnom území O., ktorá je v pozemkovej knihe zapísaná vo vložke č. X. ako parcela č. X. – roľa vo výmere 2622 m², a ktorá je v katastri nehnuteľnosti vedená na liste vlastníctva č. X. ako parcela č. X. – zastavaná plocha a nádvorie vo výmere 207 m² bez stavby, parcela č. X. – orná pôda vo výmere 2365 m² a parcela č. X. – orná pôda vo výmere 50 m². Zároveň rozhodol o trovách konania. Na odôvodnenie zmeňujúceho výroku rozsudku odvolací súd uviedol, že L.. na pojednávaní pred Okresným súdom Lučenec 21. septembra 2005 vypovedal, že pozemok kúpil jeho otec od „istého pána A.“, ktorý mal byť manželom M., a že takto nadobudnutý pozemok mu potom otec daroval. Keby toto tvrdenie bolo aj preukázané (čo sa nestalo), nebol by to dôvod na začiatok plynutia vydržacej doby, lebo vlastníčkou pozemku v celosti bola M., jej manželstvo s „pánom A.“ nebolo preukázané a žalovaný ani nevysvetlil, prečo by mal mať „pán A.“ oprávnenie nakladať s pozemkom M.. Vydržanie vlastníctva v prospech L. nepreukázali ani svedkovia v konaní Okresného súdu Lučenec sp. zn. 9 C 34/82 – vypovedali len o užívaní pozemku (nie o jeho kúpe) a nikto z nich nebol prítomný pri uzavieraní žiadnej dohody medzi otcom L. a M.. Ak potom L.. o vstupe do držby iné hovoril pred okresným súdom v roku 1982 (otec kúpil pozemok od M.) a iné pred okresným súdom v roku 2006 (otec pozemok kúpil od „pána A.“), nemožno mať za to, že sa L.. stal dobromyseľným držiteľom pozemku od rozsudku Okresného súdu Lučenec z 15. apríla 1982 č.k. 9 C 34/82-18. Pre žalobcov tento rozsudok nie je záväzný a teda súd musel opätovne skúmať, kto je vlastníkom pozemku. Tvrdenia L. sa ukázali ako nepravdivé (nepreukázané), a preto z nepráva nemožno v súčasnosti odvodzovať dobromyseľne nadobudnuté vlastnícke právo. Odvolací súd zmenil rozsudok okresného súdu a žalobe vyhovel s tým, že stotožnil pozemkovoknižný stav na stav v katastri nehnuteľností.

Zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu napadol L.. dovolaním, v ktorom uviedol, že napadnutý rozsudok vychádza z nedostatočne zisteného skutkového stavu a spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolateľ uviedol, že je zdravotne ťažko postihnutý, možno sa pred súdom nepresne vyjadril alebo jeho vyjadrenie nebolo správne pochopené, avšak v konaní pred Okresným súdom Lučenec určite netvrdil, že spornú nehnuteľnosť nadobudol jeho otec kúpou „od pána A.“. Osoba tohto pána bola spomínaná len v súvislosti s jeho vedomosťou o tom, že žil v M.. O kúpe nehnuteľnosti od M. vedela celá obec a skutočnosť, že menovaná sa za celý zvyšok svojho života nedomáhala uplatnenia svojich vlastníckych práv, svedčí o tom, že k predaju nehnuteľnosti naozaj došlo v roku 1938. Už otec L. vydržal vlastníctvo sporného pozemku jeho dlhodobým a nerušeným užívaním v dobrej viere, že je jeho vlastníkom. Rovnako L., ktorý si navyše na tomto pozemku postavil rodinný

dom, splnil podmienky pre nadobudnutie vlastníctva vydržaním. V súčasnosti nemožno spochybňovať závery Okresného súdu Lučenec, ku ktorým dospel v otázke dobromyseľnosti užívateľov spornej nehnuteľnosti v konaní sp. zn. 9 C 34/82, lebo hodnotenie jednotlivých dôkazov prináleží len tomu súdu, ktorý ich aj vykonal. Napriek tomu, že rozsudok Okresného súdu Lučenec z 15. apríla 1982 č.k. 9 C 34/82-18 nie je pre žalobcov záväzný, treba z neho v uvedenom zmysle vychádzať.

L.. zomrel 10. marca 2007. Právnymi nástupcami po ňom sa v zmysle osvedčenia o dedičstve vydaného notárkou JUDr. K. 30. apríla 2007 pod sp. zn. 5 D 318/2007, Dnot 109/2007 stali žalovaní 1/ až 3/, ktorí na výzvu súdu prvého stupňa uviedli, že sa s dovolaním stotožňujú.

Žalobcovia 1/ a 2/ vo vyjadrení k dovolaniu uviedli, že dovolanie nie je opodstatnené. Odvolací súd rozhodol na základe skutkového stavu, ktorý bol zistený v potrebnom rozsahu; vec tiež správne právne posúdil zohľadniac, že v danom prípade nebolo preukázané, že by otec L. alebo L.. nadobudli vlastníctvo sporných nehnuteľností právnym titulom vydržania. Rozporné vyjadrenia o tom, od koho bola vlastne nehnuteľnosť kúpená (od „pána A.“ alebo od M.) nesvedčia v prospech dobrej viery užívateľov, ale skôr o ich nedobromyseľnosti. Rozsudok Okresného súdu Lučenec sp. zn. 9 C 34/82 nemohol vyvolať voči žalobcom žiadne právne účinky. Pokiaľ predsa len bol vydaný, nebol významný z hľadiska prechodu práv žalobcov ako dedičov po M.. L.. nijako nepreukázal dobromyseľnosť držby svojho otca a ani svojej držby sporných nehnuteľností. So zreteľom na to žalobcovia 1/ a 2/ žiadali dovolanie zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podala včas osoba oprávnená na tento procesný úkon, že žalovaní 1/ až 3/ sú zastúpení advokátkou (§ 241 ods. 1 O.s.p.) a dovolanie smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorý možno napadnúť dovolaním (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutie a dospel k záveru, že ho treba zrušiť.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom

posúdení věci. Dovolací soud je vázaný nejen rozsahem dovolání, ale i v dovolání uplatněnými důvody. Obligatorně (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo věci. Dovolacie dôvody neposudzuje dovolací súd iba podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť dovolacieho súdu (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd zakladajúcich zmätočnosť, zaoberal sa dovolací súd predovšetkým otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté vadou konania v zmysle § 237 O.s.p. O vadu tejto povahy ide vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. V dovolaní nie je žiadna z týchto väd tvrdená a v dovolacom konaní ani jej existencia nevyšla najavo.

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadnúť aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná (§ 242 ods. 1 O.s.p.), je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. K vade takejto povahy dochádza tiež v prípade porušenia ustanovenia § 213 O.s.p.

Pokiaľ odvolací súd dospeje k záveru, že súd prvého stupňa vychádzal z nesprávnych skutkových zistení, je zopakovanie alebo doplnenie dokazovania nevyhnutým predpokladom toho, aby odvolací súd mohol zmeniť napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa. Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že odvolací súd z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa vyvodil odlišné skutkové závery (na rozdiel od súdu prvého stupňa vychádzal zo zistenia, že o dobromyseľnosti L. nesvedčia žiadne skutkové okolnosti) a na ich základe aj právne závery, avšak bez toho, aby vo veci vykonal potrebné dokazovanie. Ak sa chcel odchyliť od skutkových zistení súdu prvého stupňa na základe bezprostredne pred ním vykonaných

dôkazov, mal dokazovanie v zmysle § 213 ods. 2 O.s.p. sám v potrebnom rozsahu opakovať a zadovážiť si tak rovnocenný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O.s.p.

Z obsahu zápisnice o pojednávaní pred odvolacím súdom zo dňa 12. septembra 2006, na ktorom bolo aj meritórne rozhodnuté, vyplýva, že krajský súd takéto dokazovanie nevykonal (nedoplnil). V dôsledku toho je konanie odvolacieho súdu postihnuté procesnou vadou, majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). So zreteľom na túto vadu bolo potrebné rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť.

Podľa názoru dovolateľov založil odvolací súd svoje rozhodnutie na nesprávnom právnom posúdení veci, konkrétne v otázke oprávnenosti držby L. Oprávnenou je držba (faktické ovládanie veci), pri ktorom je daná vôľa nakladať s vecou ako so svojou. Posúdenie, či držiteľ je v dobrej viere alebo nie je, musí byť založené na skutkových zisteniach; vždy treba brať do úvahy, či držiteľ pri bežnej (normálnej) opatrnosti, ktorú možno vzhľadom na okolnosti a povahu daného prípadu od každého požadovať, nemal alebo nemohol mať po celú vydržaciú dobu dôvodné pochybnosti o tom, že mu vec (právo) patrí. Údajné rozporné tvrdenia L. o osobe, od ktorej jeho otec kúpil sporné nehnuteľnosti, tvorili súčasť širšieho skutkového a právneho rámca, ktorý mal význam z hľadiska posúdenia otázky, či spornú nehnuteľnosť nadobudol do vlastníctva právnym titulom vydržania buď otec L. (po údajnom uzavretí kúpnej zmluvy v roku 1938), alebo L.. (po údajnom uzavretí darovacej zmluvy v roku 1960). Z oboch spisov Okresného súdu Lučenec (sp. zn. 9 C 34/82 a sp. zn. 21 C 45/2005) vyplýva, že tu prichádza do úvahy aj iný skutkový a právny rámec, vyžadujúci skúmať, či spornú nehnuteľnosť nenadobudol do vlastníctva L.. právnym titulom vydržania inak (túto možnosť naznačil aj odvolací súd). I keď rozsudok Okresného súdu Lučenec z 15. apríla 1982 č.k. 9 C 34/82-18 nie je pre žalobcov záväzný, predsa len nemožno nevziať na zreteľ, že bol vydaný. Napriek tomu, že toto autoritatívne rozhodnutie štátu vo vzťahu k žalobcom 1/ a 2/ nedeklaruje záväzným spôsobom vlastníctvo L., obsah spisu zatiaľ nevyklučuje možnosť, že vo vzťahu k L.. mohlo prípadne zakladať dobromyseľnosť jeho držby. Odvolací súd skutkové zistenia o držbe spornej nehnuteľnosti v čase po právoplatnosti uvedeného rozsudku neobstaral a nedostatok dobromyseľnosti držby L. po roku 1982 vyvodil z údajnej rozpornosti jeho tvrdení o osobe, od ktorej mala byť odkúpená nehnuteľnosť v roku 1938. So zreteľom na skutočnosť, že odôvodnenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu neobsahuje bližšie vysvetlenie tohto názoru odvolacieho súdu, dospel dovolací súd k záveru, že napadnuté rozhodnutie nie je dostatočne preskúmateľné (§ 157 O.s.p.).

Z vyššie uvedeného vyplýva, že rozhodnutie odvolacieho súdu bolo vydané v konaní postihnutom procesnou vadou v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 234b ods. 1 a 2 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. septembra 2008

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková